

УДК 343.56:351.762

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529525>

І.В. ЗОЗУЛЯ,

професор кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна; e-mail: journals@meta.ua;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3507-0012>

К.В. ПРОФАТИЛО,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ,
м. Харків, Україна; e-mail: ua.kh.kirill@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8551-3849>

ПОВНОВАЖЕННЯ КОМІСІЇ З РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР ТА ЛОТЕРЕЙ

I.V. ZOZULIA,

Professor, Chair of Law Enforcement and Police, Kharkiv National University of Internal Affairs,
Doctor of Law, Professor, Kharkiv, Ukraine; e-mail: journals@meta.ua;
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-3507-0012>

K.V. PROFATILO,

Graduate Student, Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, Ukraine; e-mail: ua.kh.kirill@gmail.com;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8551-3849>

POWERS OF THE COMMISSION FOR REGULATION OF GAMBLING AND LOTTERIES

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Сьогодні компетенція Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей залишається фрагментарною через неузгодженість і дублювання повноважень й недосконалість механізмів їх реалізації, тому взагалі предметно не врегульовуються. **Метою** статті є вдосконалення адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей шляхом підвищення ефективності заходів правового регулювання та реалізації її повноважень. **Методи.** Використано формально-юридичний метод для з'ясування правових меж діяльності та стану нормотворчої діяльності й прогалин і недоліків правового регулювання статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей; логіко-семантичний – для розкриття порядку ліцензування господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері; системно-структурний – для характеристики стану формування та ведення реєстрів й засад поточного управління діяльністю Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей як складової системи органів виконавчої влади та підсистеми центральних органів виконавчої влади. **Результат.** Визначені правові межі діяльності та стану нормотворчої діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, порядок ліцензування господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері, стан формування та ведення реєстрів й засад поточного управління діяльністю Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей, стан державного нагляду за ринком азартних ігор та у лотерейній сфері. **Висновки.** Встановлено, що повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей уособлюють комплекс її прав і обов'язків, що відображають зміст, форми та методи діяльності в рамках чинного законодавства для виконання завдань і функцій даного центрального органу виконавчої влади. Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей наділена широким колом нормотворчих, ліцензійних, контрольно-наглядових, організаційно-управлінських та інших повноважень за основними напрямками її діяльності. Показано, що сьогодні повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей одночасно закріплюються низкою законодавчих і підзаконних актів, водночас характеризуючись випадками суперечливого поділу повноважень за її завданнями, неврегульованістю низки повноважень (насамперед у лотерейній сфері), їх частковою неузгодженістю, дублюванням та надмірною декларативністю (наприклад, щодо запобігання порушенням), а також відсутністю належних механізмів реалізації конкретних повноважень. Визначено, що удосконалення компетенції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей потребує розгорнутого правового визначення єдиного упорядкованого переліку її повноважень, меж, гарантій та порядку їх реалізації, що сприятиме ціліс-

ності спеціального статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, правомірності та ефективності її діяльності, дотриманню не лише національних інтересів, а й прав та інтересів громадян і суб'єктів господарювання.

Ключові слова: статус; комісія; азартні ігри; лотереї; нормотворчість; ліцензування; державний нагляд

***

Problem statement. Today, the competence of the Commission for the Regulation of Gambling and Lotteries remains fragmentary due to inconsistencies and duplication of powers and imperfect mechanisms for their implementation, so they are not subject to regulation at all. The **purpose** of the article is to improve the administrative and legal status of the Commission for the Regulation of Gambling and Lotteries by increasing the effectiveness of legal regulation measures and the exercise of its powers. **Methods.** The formal-legal method was used to clarify the legal boundaries of activity and the state of rule-making activities and gaps and shortcomings in the legal regulation of the status of the Commission for the Regulation of Gambling and Lotteries; logical-semantic – to disclose the procedure for licensing economic activities in the field of organization and conduct of gambling and lottery; system-structural – to characterize the state of formation and maintenance of registers and principles of current management of the Commission for regulation of gambling and lotteries as part of the system of executive bodies and subsystems of central executive bodies. **Result.** The legal limits of the activity and state of normative activity of the Commission for regulation of gambling and lotteries, the procedure for licensing economic activity in the field of organization and conduct of gambling and lottery, the state of formation and maintenance of registers and principles of current management of the Commission for regulation of gambling and lotteries, state of state supervision over the gambling market and in the lottery sphere. **Conclusions.** It is established that the powers of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries represent a set of its rights and responsibilities, reflecting the content, forms and methods of activity under current legislation to perform the tasks and functions of this central executive body. The Commission for the Regulation of Gambling and Lotteries is endowed with a wide range of rule-making, licensing, control and supervision, organizational and managerial and other powers in the main areas of its activity. It is shown that today the powers of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries are simultaneously enshrined in several laws and regulations, while characterized by cases of conflicting division of powers on its tasks, an unresolved number of powers (especially in the lottery), their partial inconsistency and, on the prevention of violations), as well as the lack of appropriate mechanisms for the implementation of specific powers. It is determined that improving the competence of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries requires a detailed legal definition of a single orderly list of its powers, limits, guarantees and implementation, which will contribute to the integrity of the special status of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries, legality and efficiency. Not only national interests but also the rights and interests of citizens and businesses.

Key words: status; commission; Gambling; lotteries; rule making; licensing; state supervision

Постановка проблеми

Завдання та функції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо реалізації державної політики у даній сфері потребують здійснення нею різнопланових нормативних, організаційно-розпорядчих, контрольних, ліцензійних та інших повноважень, використання при цьому відповідних форм та методів своєї діяльності. Разом із тим, сьогодні компетенція Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, беручи до уваги прогалини в її інституалізації та невизначеність функцій, залишається досить фрагментарною, виявляючи неузгодженість і дублювання повноважень, а також недосконалість механізмів їх реалізації. А кореспондуючі таким повноваженням форми та методи діяльності даного центрального органу виконавчої влади попри їх важливе практичне значення взагалі предметно не врегульовуються.

Зазначимо, що Н.В. Гудима [1], О. Дніпров [2], О.Д. Крупчан [3], І.І. Людькова [4] та інші ра-

ніше розглядали лише загальну проблематику компетенції центральних органів виконавчої влади. У той же час такі наукові публікації стосовно предмету нашого дослідження становлять обмежений інтерес, комплексно не розкриваючи існуючих особливостей діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, взаємозв'язку її повноважень та інших елементів у структурі єдиного адміністративно-правового статусу. Також слід зауважити й наукові роботи М.О. Лиськова [5; 6], І.Д. Пастуха [7] та В.В. Туманова [8], що стосуються окремих напрямків державного регулювання у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей, але здійснюваного ще до утворення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

З огляду на це в контексті вдосконалення адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей нами й вбачаються актуальними питання правового регулювання та реалізації її повноважень. Це є

метою статті, новизна якої полягає в обґрунтуванні потреби розгорнутого правового визначення єдиного упорядкованого переліку її повноважень, меж, гарантій та порядку їх реалізації для налагодження цілісності спеціального статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Завданням роботи є визначення правових меж діяльності та стану нормотворчої діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, порядку ліцензування господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері, стану формування та ведення реєстрів й засад поточного управління діяльністю Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей, стану державного нагляду за ринком азартних ігор та у лотерейній сфері.

Правові межі діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей

Передусім, відмітимо, що у законодавстві, зокрема й Конституції України, та науковій літературі має місце деякий паралелізм використання термінів "повноваження" і "компетенція", що потребує з'ясування їх сутності відносно Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Загалом компетенція є основною складовою змісту адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, безпосередньо пов'язаною з іншими його елементами. Як також відзначає О. Бріт, розглядаючи компетенцію органу виконавчої влади, потрібно враховувати характер не лише сукупності прав та обов'язків, а й його завдань, функцій та інших складових правового статусу [9, с.208, 209]. Адже компетенція органу влади похідна від його завдань і функцій та спрямована на їх реалізацію [10, с.87]. При цьому, компетенція відображає не функції чи фактичну діяльність, а нормативно визначену міру можливого й належного здійснення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей своїх завдань і функцій, зокрема щодо прийняття управлінських рішень і видання актів, організації та контролю їх виконання. На прикладі Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей також маємо не погодитись з Ю.О. Буглак [11, с.220], що компетенція органу державної влади охоплює комплекс саме "законодавчо встановлених" повноважень, адже вони можуть мати й інші форми юридичного закріплення.

Різні підходи до розуміння компетенції органів виконавчої влади визначають її як владні повноваження (права і обов'язки) [12, с.328; 13, с.196] або як повноваження та предмети відання [11, с.220; 14, с.59; 15, с.51–57]. Додатковими

елементами компетенції також називають територіальні межі [9, с.208], юридичну відповідальність [16, с.364] тощо. Територіальні межі компетенції, фактично уособлюючи територіальну складову предметів відання, дійсно є важливою рисою адміністративно-правового статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, відображаючи територіальну (а саме загальнодержавну) основу її діяльності. Що ж стосується відповідальності, то вона є самостійним елементом статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, що має відношення не стільки до змісту та форм її діяльності, скільки до правових наслідків неналежного здійснення такої діяльності.

Таким чином, правомочність Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей повною мірою може визначатись не лише конкретними правами і обов'язками правотворчого та правозастосовного характеру, а й її підвідомчістю, у тому числі територіальною. Тут слід погодитись з Д.Н. Бахрахом, який визначає компетенцію "основною частиною правового статусу, яка складається із сукупності владних повноважень відносно певних предметів відання" [17, с.178]. Відповідно повноваження мають розглядатись як один із ключових змістовних елементів компетенції (а отже й правового статусу) Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, що встановлюється з метою організації та спрямування її практичної діяльності.

За своєю сутністю повноваження органів виконавчої влади, у тому числі й Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, зазвичай отожднюються з сукупність їх нормативно закріплених, кореспондуючих прав і обов'язків [11, с.221; 12, с.326; 18, с.373], які й опосередковують зміст, конкретні форми та методи їх державно-владної діяльності. Зауважимо, що у дійсності управлінські повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, безпосередньо пов'язані з реалізацією державної влади, не можуть бути чітко поділені на її права та обов'язки, адже залежно від управлінської ситуації та стану відповідних відносин здійснення певних прав (повноважень) щодо підвладних суб'єктів може мати обов'язковий характер. Наприклад, права Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей видавати ліцензії чи застосовувати санкції до організаторів азартних ігор за наявності відповідних юридичних підстав трансформується у її обов'язки. Вказане дозволяє говорити про неподільність та взаємопов'язаність (системність) прав і обов'язків, що

складають зміст повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, які вона може та повинна здійснювати відповідно до законодавства на виконання покладених завдань і функцій.

Крім того, слід зауважити прямиий вплив повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей не тільки на форми та методи її діяльності, але й на організаційно-штатну організацію, обумовлюючи види та компетенцію підрозділів апарату даного центрального органу виконавчої влади. Таким чином, одним із чинників ефективної діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей загалом може бути визначено забезпечення узгодженості її адміністративно-правового статусу, зокрема завдань, функцій, компетенції, форм і методів діяльності та структурної організації. Узагальнено ж повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей можуть бути визначені як комплекс її прав і обов'язків, що відображають зміст, форми та методи діяльності в рамках чинного законодавства для виконання завдань і функцій даного центрального органу виконавчої влади.

Не лише повноваження (які у різних органів виконавчої влади можуть бути подібними), а і підвідомчість визначають правові межі діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, розмежовуючи її з діяльністю інших органів публічної влади. Узагальнено під предметами відання розуміється юридично визначена сфера суспільних відносин, в рамках якої відповідний орган здійснює свої повноваження [19, с.46]. Також підвідомчість розглядається як правове закріплення кола об'єктів і справ, на які поширюються владні повноваження [17, с.178]. Щодо останнього слід дещо уточнити, адже підвідомчість охоплює не просто сукупність певних об'єктів і питань відносно яких орган публічної влади реалізує свої повноваження, а саме цілісну сферу його державно-владної діяльності.

Вказане дозволяє охарактеризувати підвідомчість Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей як конкретну нормативно визначену галузь публічного управління, в якій вона здійснює свої завдання, функції та повноваження. Зокрема підвідомчість Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей безпосередньо пов'язана зі сферою економіки, охоплюючи публічно-правові відносини, які складаються з приводу організації та проведення азартних ігор та лотерей. При цьому, попри порівняно вузькі предмети відання Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей вони частково можуть пересікатись з предметами відання інших органів

публічної влади (наприклад, з предметами відання Державної регуляторної служби України у сфері ліцензування певних видів господарської діяльності), які водночас у межах однієї сфери суспільних відносин наділені різними повноваженнями.

Наразі лише окремі повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей безпосередньо встановлюються профільними Законами України від 06.09.2012 р. № 5204-VI [20] і від 14.07.2020 р. № 768-IX [21]. За окремими напрямками діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, зокрема такими як ліцензування та державний нагляд (контроль), її повноваження ґрунтуються на положеннях загальних для даних видів публічного управління Законів України від 05.04.2007 р. № 877-V [22] і від 02.03.2015 р. № 222-VIII [23]. Проте конкретний розгорнутий перелік повноважень даного центрального органу виконавчої влади встановлено на підзаконному рівні Постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 р. № 891 [24]. Такий підхід на відміну від вичерпного законодавчого регулювання не забезпечує достатній рівень юридичної гарантованості, стабільності та узгодженості таких повноважень, що відповідало би спеціальному статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей й сприяло би законності її діяльності. Крім повноважень, визначених Положенням від 23.09.2020 р., згідно пп.12 його п.4 Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей також може здійснювати "інші повноваження, передбачені законом". Хоча це не виключає й можливість розширення її компетенції шляхом внесення змін до означеного Положення.

Нормотворча діяльність Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей

Значна частина повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей пов'язана з нормотворчістю, в якій втілюється її регулюючий вплив на дані сфери суспільних відносин. При цьому, згідно пп.1 п.4 Положення від 23.09.2020 р. йдеться не тільки про видання нею в межах компетенції власних юридично обов'язкових нормативно-правових актів та контроль за їх виконанням. Але й про підготовку та внесення до органів державної влади відповідних пропозицій, проектів законів та інших актів. Сюди теж відноситься розробка та подання уряду для затвердження ліцензійних умов провадження відповідної господарської діяльності. Вказане дозволяє Комісії з регулювання азарт-

них ігор та лотерей, яка зосереджує свою діяльність лише на реалізації відповідної державної політики, долучатись до її формування, затвердження необхідних законодавчих і урядових актів, що у подальшому застосуватимуться нею для регулювання азартних ігор та лотерей. При цьому, з метою упорядкування нормотворчості з питань організації та проведення азартних ігор і лотерей доцільною була би конкретизація вказаних повноважень за предметом і видами актів, проекти яких мають готуватись Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей.

Також як недолік юридичної техніки зауважимо нераціональне закріплення двічі у п.1, 2 п.4 Положення від 23.09.2020 р. змістовно тотожних повноважень щодо розробки та подання уряду ліцензійних умов окремо щодо сфери азартних ігор і окремо щодо лотерейної сфери. Водночас дані повноваження мають охоплювати розробку та подання не лише самих ліцензійних умов господарської діяльності у сфері азартних ігор, але й змін до них. Крім того, повноваження з видання нормативних актів і контролю їх виконання, внесення пропозицій щодо проектів правових актів мають визначатись не тільки відносно сфери організації та проведення азартних ігор (що передбачено пп.1 п.4 Положення від 23.09.2020 р.), а як загальні повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей за всіма її завданнями.

Зазначимо, що нормотворча діяльність Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей включає низку послідовних стадій, що насамперед передбачають планування нормопроектної роботи, підготовку проекту нормативно-правового акту, його оприлюднення, погодження та доопрацювання (за потреби), проведення (юридичної, антидискримінаційної та гендерно-правової) експертизи, затвердження акту та набуття ним чинності, контроль за його виконанням. Що стосується надання роз'яснень з приводу ухвалених актів, ми не вважаємо нагальним наділення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей подібними повноваженнями, адже за необхідності більш ефективно й порівняно швидко її акти можуть бути уточнені шляхом внесення змін.

Деякі, хоча й не усі процедурні аспекти нормотворчої діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей врегульовані її Регламентом від 16.02.2021 р. [25]. Також зауважимо, що п.45 Регламенту від 16.02.2021 р. передбачається надання Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей обов'язкових для виконання

протокольних доручень з окремих питань своєї діяльності керівнику або підрозділам її апарату. Проте такі протокольні доручення, прямо не передбачаючись законодавчими актами та профільним Положенням від 23.09.2020 р., виявляють суперечливу правову природу, ненормативний характер та змістовну неконкретність. А тому їх ухвалення слід розглядати в контексті не нормотворчих повноважень, а поточної управлінської діяльності даного центрального органу виконавчої влади.

Що ж до нормотворчої діяльності, як на нас, особливого значення набуває затвердження її перспективних і поточних планів, які покликані сприяти послідовності та ґрунтовності нормотворчості, її узгодженості з єдиною урядовою політикою та стратегічними цілями Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. В даному контексті загалом з позитивного боку слід означити затвердження Рішеннями Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 26.11.2020 р. № 12 і від 10.12.2020 р. № 21 [26; 27] Планів її діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 і 2021 роки.

У той же час звертає увагу лише часткова відповідність таких Планів законодавчо визначеним повноваженням Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, що негативно позначається на ефективності її нормотворчої діяльності. Так, наприклад, у Плані діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей з підготовки проектів регуляторних актів на 2021 рік від 10.12.2020 р. було передбачено підготовку проекту "Порядку подання звітності організаторами азартних ігор", хоча згідно п.10 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX має бути затверджено не лише порядок, а й перелік та форми подання звітності організаторами азартних ігор. Викликає запитання й прийнятність фактичного видання, починаючи з лютого 2021 року, ліцензій на провадження діяльності з організації та проведення азартних ігор за умови фактичного незатвердження (щонайменше ще протягом півроку) низки правових актів, необхідних для належного функціонування даної сфери. Серед іншого це акти, пов'язані з реагуванням на повідомлення про порушення у сфері азартних ігор, застосуванням відповідних фінансових санкцій, принципами відповідальної гри, боротьбою з вираженою ігровою залежністю (лудоманією) та ін.

Крім ухвалення актів з питань організації своєї діяльності (наприклад, положення про апарат і його структуру) нормотворчість Комісії з

регулювання азартних ігор та лотерей здебільшого пов'язана з прийняттям саме регуляторних актів. Вони направлені на регулювання господарських відносин у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей, її адміністративних відносин з суб'єктами господарювання. Зокрема згідно пп.1, 2 п.4 Положення від 23.09.2020 р. йдеться про затвердження порядку подання звітності організаторами азартних ігор, порядків формування і ведення реєстрів у сфері організації та проведення азартних ігор, вимог до лотерейного обладнання, вимог до Державної системи онлайн-моніторингу та порядку її функціонування, опису ідентифікаційної картки гравця тощо. При цьому, за аналогією з повноваженнями у сфері азартних ігор актуалізується чітке закріплення повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо затвердження порядків формування і ведення реєстрів у лотерейній сфері. А принципи відповідальної гри та вимоги щодо боротьби з вираженою ігровою залежністю (лудоманією), що встановлюються Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей, мають рівною мірою стосуватись не тільки азартних ігор, а й лотерей.

Наголосимо, що ухвалення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей таких правових актів має бути прозорим, відповідати існуючим потребам регулювання господарських відносин, інтересам держави та суб'єктів господарювання, а також забезпечувати реальне досягнення у найбільш раціональний спосіб цілей такого регулювання.

Здійснення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності також вимагає дотримання її засад, встановлених Законом України 11.09.2003 р. № 1160-IV [28]. З огляду на це підкреслимо, що ефективна нормотворчість Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей потребує крім вищевказаного планування ще й належного аналізу регуляторного впливу, відкритого обговорення (не обмежуючись лише оприлюдненням) проектів регуляторних актів, забезпечення їх послідовності, узгодженості та однозначності, відстеження результативності регуляторних актів та їх обґрунтованого оновлення. Важливого значення тут набувають й питання конструктивної взаємодії Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей з Державною регуляторною службою України, зокрема з приводу погодження із нею проектів відповідних регуляторних актів, виконання її рішень про усунення порушень принципів державної регуля-

торної політики тощо.

Специфічний напрямок нормотворчості Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей згідно пп.2 п.4 Положення від 23.09.2020 р. становить технічне регулювання у лотерейній сфері. При цьому, логічним і послідовним було би наразі відсутнє покладення на Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей здійснення технічного регулювання і у сфері азартних ігор. Таке технічне регулювання відіграє важливу роль у забезпеченні належної організації та проведення азартних ігор та лотерей, визначаючи обов'язкову технічну специфікацію у даній сфері, дотримання якої є одним із аспектів відповідного державного нагляду (контролю). Вказане серед іншого потребує дотримання Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей у своїй діяльності визначених Законом України від 15.01.2015 р. № 124-VIII [29] організаційно-правових засад розробки, прийняття та застосування технічних регламентів і відповідних процедур оцінки відповідності.

Разом із тим, з негативного боку відзначимо тривале незатвердження технічного регламенту лотерейного обладнання та вимог до проведення оцінки його відповідності, хоча розробка проектів даних регуляторних актів прямо передбачалась Планом діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на 2021 рік [27]. Адже відсутність таких регуляторних актів згідно абз.4 п.1 Розділу XI Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX фактично перешкоджає набранню чинності ч.2 ст.7-1 Закону України від 06.09.2012 р. № 5204-VI, яка запроваджує оцінку відповідності та науково-технічну експертизу лотерейного обладнання, а також повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо організації, координації та проведення робіт з підтвердження відповідності, розробки стандартів, технічних регламентів і умов у лотерейній сфері. До речі, щодо останнього вбачається дещо непослідовною прив'язка набуття вказаних повноважень Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей до факту затвердження технічного регламенту лотерейного обладнання, що насправді має безпосереднє відношення саме до реалізації нею таких повноважень. Водночас з метою гарантування відсутності впливу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на процес і результати оцінки відповідності актуалізується більша правова визначеність її повноважень із "організації, координації та проведення робіт з підтвердження відповідності" у лотерейній сфері, адже вони не

передбачені базовим Законом України від 15.01.2015 р. № 124-VIII.

Ліцензування господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері

Самостійний блок компетенції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей складають її повноваження щодо ліцензування господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор та у лотерейній сфері. Попри загальну тенденцію відносно дерегуляції економіки слід зважати на різноманітні ризики вказаної господарської діяльності, зокрема пов'язані з значною прибутковістю грального бізнесу та лудоманією, що й зумовлює встановлення щодо грального бізнесу державної монополії. Тому ліцензування Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей, будучи елементом дозвільної системи, відіграє важливу роль для забезпечення незалежно від прибутковості грального бізнесу реалізації та захисту прав і законних інтересів людини та суб'єктів господарювання, а також інтересів і безпеки держави. Адже у даному разі ліцензування має забезпечити необхідний баланс інтересів держави, громадян і суб'єктів господарювання. При цьому, ліцензування може розглядатись одночасно як засіб державного регулювання та форма державного контролю господарської діяльності у сфері азартних ігор та лотерей і як елемент її легітимації та форма офіційного визнання права на здійснення такої господарської діяльності. Слід також вказати, що у ч.2 ст.3 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX децю некоректно згадується "ліцензування азартних ігор", оскільки насправді об'єктом ліцензування є не самі азартні ігри, а господарська діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор.

Як відзначає В.В. Туманов, ліцензування у лотерейній сфері за формою управлінської діяльності належить до видання індивідуальних актів управління й виражається у виникненні адміністративно-правових відносин між ліцензіатом і органом ліцензування [8, с.514]. Подібна управлінська, правозастосовна діяльність та відносини Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей ускладнені різним адміністративно-правовим регулюванням ліцензування у лотерейній сфері (здійснюється у загальному порядку згідно Закону України від 02.03.2015 р. № 222-VIII) та у сфері азартних ігор (здійснюється у спеціальному порядку згідно Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX), що зумовлює навіть

різні підходи до визначення "ліцензії". Вказана особливість потребує врахування у компетенційно-структурній організації та внутрішньому регулюванні діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. При цьому, хоча згідно п.5 ч.2 ст.2 Закону України від 02.03.2015 р. № 222-VIII даний Закон України не застосовується для ліцензування діяльності на ринку азартних ігор, бланкетна норма ч.5 ст.45 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX відсилає до "інших повноважень" органу ліцензування, визначених Законом України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. На нашу думку, усуненню можливої неоднозначності щодо застосування даних законодавчих актів сприятиме виключно вичерпне закріплення положень загального Закону України від 02.03.2015 р. № 222-VIII, дія яких поширюється на ліцензування діяльності на ринку азартних ігор.

Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей, як орган ліцензування, бере безпосередню участь у всіх стадіях ліцензійного провадження, зокрема реєстрації поданих документів, проведенні конкурсу на право отримання ліцензії (у лотерейній сфері), перевірки відповідності заявника ліцензійним умовам, виданні ліцензії або відмові в її виданні, а також контролі за дотриманням ліцензіатами ліцензійних умов. Стадія контролю, передбачаючи різні форми перевірки суб'єктів господарювання та реагування на виявлені недоліки і порушення, більшою мірою має відношення вже до контрольо-наглядових повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.

Згідно пп.1, 2 п.4 Положення від 23.09.2020 р. на Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей покладено насамперед "виконання функцій органу ліцензування" відповідної господарської діяльності. Водночас, Закони України від 06.09.2012 р. № 5204-VI, від 02.03.2015 р. № 222-VIII і від 14.07.2020 р. № 768-IX, які регулюють ліцензування грального бізнесу, не містять жодної згадки про "функції" органу ліцензування. Натомість більш точно тут має йтися про здійснення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей відповідних повноважень (або прав і обов'язків) органу ліцензування. При цьому, маємо не погодитись з Н.В. Барактян щодо визначення конкретних повноважень органу ліцензування (видача та анулювання ліцензій, ведення ліцензійних справ, контроль дотримання ліцензійних умов та ін.) як мети процедури ліцензування [30, с.79], а не як її конкретних етапів і стадій.

Узагальнено ж в рамках цілісного ліцензійного провадження Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей здійснює розгляд поданих документів і перевірку достовірності викладених у них відомостей, за результатом їх розгляду приймає рішення про видачу ліцензії, її переоформлення, зупинення чи відновлення дії, анулювання ліцензії, формування та ведення ліцензійних справ, інформаційне та методичне супроводження ліцензування тощо. Водночас особливості такої діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на відповідних етапах ліцензійного провадження безпосередньо регламентуються адміністративно-процедурними нормами, детальний розгляд яких вже виходить за межі даного дослідження адміністративно-правових засад її діяльності.

Не можна не звернути увагу на таку факультативну стадію ліцензійного провадження як оскарження прийнятих рішень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. В рамках процедури оскарження вона не здійснює свої державно-владні повноваження, лише забезпечуючи виконання ухваленого за його наслідками рішення. При цьому, досить неоднозначним вбачається відмінність підходів до оскарження рішень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей в рамках ліцензування у сфері азартних ігор та у лотерейній сфері. Зокрема рішення про відмову у видачі ліцензії на діяльність на ринку азартних ігор, її анулювання чи застосування фінансових санкцій може бути оскаржене до суду (ч.2 ст.50, ч.7 ст.51, ч.11 ст.58 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). А рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей про відмову у видачі ліцензії на випуск та проведення лотерей чи зупинення її дії може бути оскаржене не тільки до суду, а і до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування (ч.2 ст.13, ч.11, 21 ст.16 Закону України від 02.03.2015 р. № 222-VIII). Погоджуючись з пріоритетністю та більшою ефективністю саме судового оскарження рішень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, забезпечення можливості швидшого та процедурно простішого адміністративного оскарження загалом додатково розширює механізми захисту прав та інтересів відповідних суб'єктів господарювання. В цьому контексті вбачаємо слушним встановлення зазначеної можливості адміністративного оскарження рішень (втім як й інших дій чи бездіяльності) Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей в рамках ліцензування не тільки у лотерейній сфері, а і у сфері азартних ігор.

З позитивного боку слід відзначити розгорнуте визначення ст.3 Закону України від 02.03.2015 р. № 222-VIII принципів державної політики у сфері ліцензування, що в цілому спрямовані на запобігання проявам корупції та обтяженню адміністративних процедур. Зокрема найбільш актуальним вбачається реальне покладення в основу діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей принципів дотримання законності, пріоритетності захисту прав та законних інтересів людини, рівності прав суб'єктів господарювання, відкритості процесу ліцензування. Водночас належна реалізація таких принципів залежить не лише від їх деталізованого законодавчого закріплення (що не завжди дозволяє однозначно оцінити стан дотримання принципів), але й від рівня правової свідомості та культури посадових осіб Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, суб'єктів господарювання та самого громадянського суспільства.

Відмітимо, що згідно ч.2 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей видає власнику приміщення дозвіл, що підтверджує його відповідність встановленим вимогам до приміщення для організації та проведення азартних ігор у гральному закладі. Хоча профільне Положення від 23.09.2020 р. взагалі не виділяє надання зазначених дозволів як окреме повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Зазначимо, що така її діяльність, передбачаючи надання документу дозвільного характеру, необхідного для здійснення певної господарської діяльності, за своєю суттю фактично може розглядатись в контексті дозвільної системи у сфері господарської діяльності. Крім того, надання дозволу, що підтверджує відповідність приміщення вимогам до приміщення для грального закладу, є однією з обов'язкових умов здійснення господарської діяльності у сфері азартних ігор, але не складовою частиною процедури ліцензування.

Попри це ані Закон України від 14.07.2020 р. № 768-IX, ані Порядок видачі власнику приміщення зазначеного дозволу, затверджений Рішенням Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 17.12.2020 р. № 26 [31], не вказують на необхідність дотримання у даному разі положень базового Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" від 06.09.2005 р. № 2806-IV [32]. Враховуючи викладене, актуалізується уточнення правової природи та законодавчих засад надання Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей до-

зволу, що підтверджує відповідність приміщення вимогам до приміщення для грального закладу, а також його узгодження з іншими засобами державного регулювання у сфері азартних ігор.

Формування та ведення реєстрів Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей

Суміжною з ліцензуванням є діяльність Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо формування та ведення відповідних реєстрів (Єдиного реєстру державних лотерей, Реєстру організаторів азартних ігор у гральних закладах казино, Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів, тощо). Попри тотожний характер діяльності з ведення різних реєстрів повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо конкретних реєстрів нераціонально окремо закріплюються у профільному Положенні від 23.09.2020 р., Законах України від 02.03.2015 р. № 222-VIII і від 14.07.2020 р. № 768-IX. Хоча точний перелік відомостей про ліцензування господарської діяльності у сфері азартних ігор та порядок їх внесення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей до визначених реєстрів на законодавчому рівні залишаються розгорнуто не врегульованими. Слід також вказати, що у п.26 Порядку формування і ведення Реєстру осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, від 22.04.2021 р. згадується відвідання особою "грального закладу у мережі Інтернет". Дане формулювання є некоректним, адже, хоча азартні ігри дійсно можуть проводитись у мережі Інтернет, Закон України від 14.07.2020 р. № 768-IX не містить вказаного терміну, розглядаючи гральні заклади суто як певні нежитлові приміщення.

Зазначимо, що, якщо внесення відомостей до ліцензійних реєстрів здійснюється в рамках цілісного провадження з ліцензування господарської діяльності у сфері азартних ігор та лотерей, то ведення інших реєстрів може визначатись як окремий різновид організаційно-розпорядчої роботи даного центрального органу виконавчої влади. Звертає увагу й те, що сформульована у ч.1 ст.5 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX мета формування та ведення реєстрів із "забезпечення публічного доступу до інформації щодо організаторів азартних ігор в Україні" помилково була поширена на Реєстр осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх. Адже насправді мета ведення вказаного реєстру, дані якого є інформацією з обмеженим доступом, пов'язана з мінімізацією негативних наслідків

участі окремих осіб в азартній грі та боротьбою з ігровою залежністю (лудоманією).

Порядок ведення електронних реєстрів, визначений Рішенням Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 22.04.2021 р. № 167 [33], в цілому забезпечує оперативне та упорядковане накопичення необхідних актуальних даних у сфері азартних ігор і лотерей. Хоча вважаємо, що задля оптимізації та уніфікації роботи з ведення реєстрів, враховуючи непоширення загального ліцензійного законодавства на сферу азартних ігор, слушною буде проробка питання щодо об'єднання низки реєстрів в один структурований реєстр (наприклад, Реєстру організаторів азартних ігор у гральних закладах казино, Реєстру організаторів азартних ігор у залах гральних автоматів, Реєстру організаторів азартних ігор казино в мережі Інтернет та ін.). Дискусійним вбачається й паралелізм внесення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей частково тотожних даних до відповідного ліцензійного реєстру та до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що дещо ускладнює процес ліцензування. Також наголосимо, що ефективність державних реєстрів, як засобу публічного управління, потребує вжиття Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей, як їх держателем і адміністратором, адекватних організаційних, технологічних та інших заходів із захисту та збереження інформації відповідних реєстрів, зокрема від несанкціонованого втручання в їх роботу.

Поза цим, вбачається недостатньо прозорим визначений Порядком формування і ведення відповідного реєстру від 22.04.2021 р. механізм розгляду заяви членів сім'ї особи про її обмеження у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх і прийняття рішення щодо такої заяви. Зокрема фактично допускається свобода суб'єктивної оцінки Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей наявності для цього обґрунтованих підстав. А перевірка таких відомостей про особу без деталізації її змісту та процедури лише побічно згадується у Положенні від 23.09.2020 р. Проте, оскільки у даному разі йдеться про позасудове обмеження прав людини, вважаємо, що їх застосування має відбуватись виключно відкрито, після реальної перевірки наявності конкретних, законодавчо окреслених критеріїв та з дотриманням прав особи щодо якої застосовуються такі обмеження (у тому числі права на представлення своєї позиції при розгляді вищезначеної заяви).

Поточне управління діяльністю Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей

Наступний блок повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей пов'язаний зі здійсненням поточного управління в даних сферах, втіленому у прийнятті нею відповідних обов'язкових організаційно-розпорядчих рішень. При цьому, у Положенні від 23.09.2020 р. прямо закріплено повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей приймати в межах своєї компетенції рішення, обов'язкові для виконання лише організаторами азартних ігор. Цілком логічно, що такі повноваження мали би також поширюватись на операторів державних лотерей та інших суб'єктів відносин у сфері азартних ігор та лотерей (наприклад, на власників приміщень для організації та проведення азартних ігор). Наприклад, одним із таких управлінських рішень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей є рішення про розповсюдження державних лотерей за межами території України, хоча підстави та порядок його прийняття і реалізації наразі все ще мають дістати більшого правового визначення.

Сертифікація грального обладнання та його відповідність встановленим вимогам становить важливу умову належного проведення азартних ігор. В цьому контексті Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей наділена важливими повноваженнями щодо ведення переліку суб'єктів сертифікації, а також визначення переліку грального обладнання, що підлягає сертифікації (п.14 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). Зокрема на виконання даних повноважень нею вже було ухвалено Рішення від 01.04.2021 р. № 128 [34] і від 15.04.2021 р. № 156 [35]. При цьому, як на нас, використаний загальний підхід до визначення переліку грального обладнання, що підлягає сертифікації (гральні автомати та столи, онлайн-система організатора азартних ігор і шаффтл машини), взагалі дозволяє встановити його на законодавчому рівні. А з метою забезпечення більшої прозорості визначення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей переліку суб'єктів сертифікації грального обладнання може бути доцільним додаткове врегулювання його критеріїв та процедури.

Іншим правозастосовним повноваженням Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей є проведення конкурсу з відбору операторів лотерей, за результатами якого згідно ч.4 ст.7 Закону України від 06.09.2012 р. № 5204-VI видаються ліцензії на випуск та проведення лотерей. У даному разі конкурсний характер надання лі-

цензій зумовлений інтересами збереження державної монополії та ефективного контролю у лотерейній сфері, а також природньою обмеженістю лотерейного ринку й забезпечує відбір операторів лотерей, найбільш спроможних здійснювати випуск і проведення лотерей. При цьому, більш детального вивчення потребує питання доцільності проведення конкурсу з відбору й організаторів азартних ігор, що, хоча фактично було би штучною перепорою розвитку грального бізнесу, проте могло би сприяти підвищенню рівня організації та проведення азартних ігор, контрольованості державою даної сфери господарювання.

Досить неоднозначними вбачаються повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо створення сприятливих умов для залучення інвестицій у сферу організації та проведення азартних ігор, а також забезпечення рівних умов господарської діяльності у даній сфері (п.6, 7 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). З одного боку, така діяльність дійсно важлива для забезпечення належного функціонування та розвитку ринку азартних ігор, втім як і державних лотерей. З іншого ж боку, загальний, абстрактний характер наведених повноважень не зумовлює конкретних державно-владних прав і обов'язків Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, що не забезпечує її реальну спроможність впливати на відповідні суспільні відносини. Тому вказане має або визначатись як одна з цілей (а не повноваження) Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, або деталізуватись у чітких формах її діяльності, реалізація яких об'єктивно відображатиме результативність здійснення даних повноважень.

Зазначимо, що провідну роль у реалізації завдань Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей відіграє її взаємодія з іншими органами публічної влади, підприємствами, установами, організаціями, органами іноземних держав і міжнародних організацій. Попри дублююче закріплення даних повноважень у пп.1 п.4 і п.9 профільного Положення від 23.09.2020 р., чинне законодавство врегульовує засади лише окремих форм такої взаємодії, наприклад, щодо отримання Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей документів, матеріалів та іншої необхідної інформації. Взаємодія Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, як правило, ґрунтується на її юридичній рівності з іншими суб'єктами. Це першочергово актуалізує міжвідомче напрацювання правових засад, які би визначали форми, межі та порядок такої спіль-

ної нормотворчості, спільної діяльності (залучення фахівців, проведення нарад, утворення спільних робочих органів тощо), інформаційного обміну та ін.

В рамках правозастосовної діяльності Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей має забезпечувати функціонування та адміністрування Державної системи онлайн-моніторингу (ч.6 ст.12 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). Водночас слід зауважити як недолік тривалу не сформованість Державної системи онлайн-моніторингу, функціонування якої прямо передбачалось ще Законом України від 14.07.2020 р. № 768-IX. Так, наприклад, оголошений наприкінці 2021 року тендер на її створення у підсумку був скасований [36], тим більше, що на запланований час проведення даного тендеру взагалі все ще залишались незатверджені Вимоги до Державної системи онлайн-моніторингу [37]. Наголосимо, що вказане перешкоджає Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей ефективно контролювати діяльність організаторів азартних ігор, здійснювати моніторинг роботи грального обладнання та забезпечувати дотримання прав гравців. Крім того, запровадження певного аналогу Державної системи онлайн-моніторингу може бути доцільним і у лотерейній сфері, оскільки на Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей згідно ч.9 ст.9 Закону України від 06.09.2012 р. № 5204-VI також покладено здійснення контролю в режимі реального часу електронної системи прийняття ставок оператора державних лотерей.

Дещо ускладнює впровадження Державної системи онлайн-моніторингу необхідність одержання нею й сертифікату відповідності, що надається лабораторією, визначеною Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей. У той же час такий підхід покликаний засвідчити відповідність даної системи встановленим до неї вимогам, а отже й спроможність її використання Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей для контролю у сфері азартних ігор. При цьому, вважаємо, що з метою належної сертифікації Державної системи онлайн-моніторингу крім закріплення Вимог до неї також доцільно затвердити її технічний регламент, що водночас сьогодні прямо не вимагається чинним законодавством.

Державний нагляд за ринком азартних ігор та у лотерейній сфері

Окремий сегмент компетенції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей складають її повноваження із здійснення державного нагляду (контролю) за ринком азартних ігор та у лоте-

рейній сфері. При цьому, у даному разі контроль і нагляд, будучи у теорії самостійними засобами публічного управління, не розмежовуються, що насамперед зумовлено відображенням у Законі України від 05.04.2007 р. № 877-V загальним підходом до організації державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

З одного боку, як зазначається у науковій літературі, на відміну від контролю нагляд не має допускати втручання у діяльність піднаглядного об'єкта, передбачаючи ініціювання усунення виявлених порушень, але без самостійного скасування його рішень чи притягнення винних до відповідальності [5, с.74; 38]. З іншого боку, контроль та нагляд однаково є основними засобами попередження, виявлення та припинення порушень законодавства, забезпечуючи законність та дисципліну у відповідній сфері управління та суспільстві в цілому [39, с.4]. На нашу думку, встановлення сутності контролю та нагляду важливе для їх законного та ефективного використання в організаційно-розпорядчій діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. Проте сьогодні розмежування контролю та нагляду є вже досить умовним, зважаючи на фактичне поєднання їх різних форм і методів як у законодавстві, так і у практичній діяльності суб'єктів публічної адміністрації.

Різними вченими неодноразово зверталась увага на важливість не тільки досконалого правового регулювання, але й належного контролю публічної адміністрації за здійсненням грального бізнесу, включаючи можливість його припинення у визначеному законом порядку [8, с.516; 40, с.1]. Здійснення ж Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей державного нагляду (контролю) має істотне значення для забезпечення не лише законності у сфері азартних ігор та у лотерейній сфері, але й дотримання прав гравців і захисту національних інтересів. Попри це адміністративно-правове регулювання таких повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей характеризується певним дублюванням і неточністю. Так, наприклад, п.26 ч.1 ст.8 частково дублює ч.6 ст.11 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX (що зумовило аналогічне дублювання у пп.1 п.4 і п.5 Положення від 23.09.2020 р.) в частині проведення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей моніторингу діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор і підготовки за його результатами відповідного щорічного звіту. Крім того, хоча у Положенні від 23.09.2020 р. й зроблена спроба впорядкування та узагальнення контро-

льно-наглядових повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, фактично вони залишилися рознесені також і за іншими напрямками її діяльності.

Узагальнюючи значну частину нормативно визначених, змістовно тотожних, а також загальних і окремих повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей у даній сфері, в цілому вони можуть бути зведені до контролю наявності ліцензій та за дотриманням організаціями азартних ігор, операторами державних лотерей та іншими суб'єктами вимог відповідного законодавства, стандартів та ліцензійних умов. Вказане свідчить про доволі широкий предмет контрольної діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, межі якого мають дістати більшого правового визначення задля дотримання прав та інтересів суб'єктів господарювання. При цьому, більша увага має приділятися внутрішньому організаційному контролю Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, який (хіба що крім внутрішнього аудиту) належно не відображений в її компетенції попри складність і відповідальність завдань даного центрального органу виконавчої влади, надприбутковість та значні корупційні ризики грального бізнесу.

До форм державного нагляду (контролю) за ринком азартних ігор та у лотерейній сфері згідно ч.2 ст.13 Закону України від 06.09.2012 р. № 5204-VI, ч.1 ст.10 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX віднесено відповідні перевірки (планові, позапланові, а також контрольні закупки) і онлайн-моніторинг (дистанційний доступ до онлайн-систем організаторів азартних ігор). Зокрема саме перевірку В.М. Дорогих визначає найважливішим методом нагляду за гральним бізнесом [40, с.13]. Насправді ж залежно від мети та змісту заходами державного контролю (нагляду) у даній сфері можуть бути й інспектування, експертиза, відібрання пояснень, звітування тощо. Зокрема щодо цього слід вказати повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей затверджувати порядок інспектування гральних закладів (п.28 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). Хоча на відміну від питань інспектування грального обладнання на законодавчому рівні прямо більше не згадується інспектування гральних закладів, залишаючи нез'ясовними засади його здійснення та співвідношення з іншими формами державного нагляду (контролю) за ринком азартних ігор. Так само згідно п.27 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей уповноважена при-

значати осіб для моніторингу гральних закладів. Проте даний Закон України не визначає місце зазначеного моніторингу у загальній системі державного нагляду (контролю) у сфері азартних ігор, не врегульовуючи й засади та порядок його здійснення.

Щодо планування перевірок організаторів азартних ігор та операторів державних лотерей варто зауважити велику періодичність їх проведення. Так, якщо планові перевірки організаторів азартних ігор проводять не частіше ніж один раз на рік, але не рідше ніж один раз на три роки, то планові перевірки операторів державних лотерей – не частіше одного разу на два роки. Тобто в останньому випадку максимальна періодичність проведення планових перевірок взагалі залишається невстановленою. Такий підхід, з одного боку, дозволяє мінімізувати втручання Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей у поточну господарську діяльність у даних сферах, проте, з іншого боку, може перешкоджати своєчасному виявленню в ній недоліків і порушень чинного законодавства. З огляду на це більш оптимальним вбачається чітке закріплення періодичності проведення планових перевірок Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на рівні одного разу на один або півтора року. Натомість з метою недопущення зловживання можливістю проведення позапланових перевірок їх підставою має бути не будь-яке звернення про порушення законодавства, стандартів чи інших нормативних документів (як у сфері азартних ігор), а лише, якщо воно не може бути перевірене шляхом одержання пояснень та документального підтвердження (як у лотерейній сфері). Надто широкими є й визначені ч.4 ст.10 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX підстави проведення контрольних закупок у сфері азартних ігор.

В рамках державного нагляду (контролю) за ринком азартних ігор Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей згідно ч.2 ст.9 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX наділена як достатніми забезпечувальними правами (доступу на територію та до приміщень організаторів азартних ігор і гральних закладів, отримувати необхідні інформацію, пояснення та інші матеріали), так і засобами реагування на виявлені порушення (надання обов'язкових для виконання приписів щодо усунення порушень, застосування відповідних санкцій). Загалом подібні повноваження (за виключенням права доступу до приміщень) передбачені й ст.8 Закону України від 05.04.2007 р. № 877-V, що засто-

совується до державного нагляду (контролю) у лотерейній сфері. Реалізація таких прав Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей з метою дотримання прав організаторів азартних ігор, операторів державних лотерей та інших суб'єктів у даних сферах має відповідати критеріям не тільки законності, а й обґрунтованості та пропорційності, забезпечення повноти, об'єктивності та неупередженості здійснення державного нагляду (контролю). Зокрема це забезпечується розгорнутим врегулюванням Законом України від 05.04.2007 р. № 877-V прав і обов'язків як органу державного нагляду (контролю), так і суб'єкта господарювання. При цьому, доцільним було би спрямування контролю Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей не тільки щодо операторів, а й відносно розповсюджувачів державних лотерей. Так чи інакше, мета державного нагляду (контролю) має полягати не у покаранні суб'єктів господарювання, а у сприянні усуненню та запобіганню їх порушенням.

Тут також з негативного боку зауважимо деяку неточність формулювання даних повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, зокрема в одних нормах йдеться про направлення нею приписів (п.22 ч.1 ст.8, п.3 ч.2 ст.9 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX), а в іншій – про направлення розпоряджень або приписів (ч.8 ст.10). Крім того, даний припис (розпорядження) у різних нормах стосується усунення порушень "ліцензійних умов" (п.22 ч.1 ст.8), "нормативно-правових актів" (п.3 ч.2 ст.9) або "законодавства у сфері організації та проведення азартних ігор" (ч.8 ст.10). Так само відрізняється формулювання суб'єктів відносно яких застосовуються санкції – крім організаторів азартних ігор до них відносять "інших суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор" (п.24 ч.1 ст.8) або "інших осіб, які порушують законодавство у сфері організації та проведення азартних ігор" (п.4 ч.2 ст.9).

З одного боку, в контексті дотримання прав суб'єктів господарювання позитивною є ч.7 ст.4 Закону України від 05.04.2007 р. № 877-V, згідно якої, якщо законодавство допускає неоднозначне трактування прав і обов'язків суб'єкта господарювання або повноважень органу державного нагляду (контролю), воно трактується в інтересах суб'єкта господарювання. З іншого ж боку, вказане правило може дещо ускладнювати правореалізацію, уможливлючи його застосування не тільки за наявності реальних випадків різного трактування правових норм, але й для

фактичного перешкоджання здійсненню державного нагляду (контролю).

Особливістю засобів реагування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на виявлені порушення є безпосереднє застосування нею адміністративного примусу щодо підконтрольних об'єктів, що сприяє ефективному припиненню відповідних порушень і недопущенню й відновленню належних правовідносин. Хоча це прямо законодавчо не вказується, засоби реагування Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей на виявлені порушення не обмежуються наданням обов'язкових приписів чи застосуванням фінансових санкцій, а можуть допускати й анулювання ліцензії (наприклад, через недостовірні відомості у документах, не підключення до Державної системи онлайн-моніторингу, несплату штрафних санкцій тощо). При цьому, може бути доцільним застосування в рамках державного нагляду (контролю) у сферах азартних ігор та лотерей й інших адміністративно-господарських санкцій, передбачених ст.239 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436-IV [41]. Крім того, згідно пп.1 п.4 Положення від 23.09.2020 р. Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей повноважна звертатись у визначених випадках до суду та правоохоронних органів (наприклад, у разі виявлення нелегальної діяльності гральних закладів). Ефективність здійснення цих повноважень потребує додаткового міжвідомчого врегулювання форм і порядку співпраці Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей з відповідними правоохоронними органами з питань протидії розвитку та функціонуванню не тільки заборонених азартних ігор та гральних закладів, а і заборонених лотерей.

Перспективним засобом контролю Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей за ринком азартних ігор (що може бути доцільно поширити і на лотерейну сферу) виступає розгляд нею скарг гравців та інших осіб на дії організаторів азартних ігор, здійснення у разі виявлення порушень відповідних заходів (п.12 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). Водночас дієвість даного засобу контролю насамперед залежить від запровадження зручних форм подання скарг (наприклад, гарячої лінії та форми на веб-сайті), запобігання формалізму їх розгляду, дотримання при цьому прав скажників і організаторів азартних ігор. Вказане потребує підзаконного врегулювання порядку, строків та наслідків розгляду таких скарг, зокрема не тільки на дії, а й на бездіяльність як організаторів азартних ігор, так і інших осіб, що порушують

законодавство у сфері організації та проведення азартних ігор.

Окремо виділяються повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо здійснення заходів "запобігання та виявлення порушень законодавства у сфері організації та проведення азартних ігор" (п.18 ч.1 ст.8 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). Разом із тим, декларативність та недостатня конкретність формулювання даного повноваження залишає остаточно невизначеним його зміст, що не надає Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей реальних дієвих засобів організаційно-розпорядчого впливу на відносини у сфері азартних ігор з метою запобігання та виявлення порушень. Водночас відсутність у Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей аналогічних повноважень у лотерейній сфері засвідчує відсутність дійсної чи хоча би очікуваної спрямованості її діяльності саме на попередження правопорушень у даній сфері. Вважаємо, що, перш за все, запобігання та виявлення порушень законодавства у сфері азартних ігор та лотерей потребує належного здійснення Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей управління ризиками (пп.7 п.4 Положення від 23.09.2020 р.), зокрема визначаючи у такий спосіб форми та обсяги її контролю у даній сфері. Викладене також актуалізує затвердження та реалізацію Комісією з регулювання азартних ігор та лотерей відповідних щорічних планів заходів, які би комплексно охоплювали її контрольню-наглядову, правороз'яснювальну та правовиховну діяльність, надання організаційно-методичної допомоги тощо.

До щорічного звіту Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей про основні показники діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор серед іншого має включатись інформація про "вжиті заходи для профілактики та боротьби з ігровою залежністю (лудоманією)" (ч.6 ст.11 Закону України від 14.07.2020 р. № 768-IX). Боротьба з лудоманією дійсно визначена одним із принципів державної політики у сфері організації та проведення азартних ігор. Проте Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей, встановлюючи вимоги щодо боротьби з лудоманією, безпосередньо не наділена повноваженнями щодо запобігання та протидії ігро-

вій залежності (наприклад, шляхом відповідної інформаційно-роз'яснювальної роботи). Попри вказану неточність вважаємо слушним наразі відсутнє закріплення аналогічних повноважень Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей щодо підготовки щорічного звіту за результатами моніторингу діяльності у лотерейній сфері.

Висновки

1. Повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей уособлюють комплекс її прав і обов'язків, що відображають зміст, форми та методи діяльності в рамках чинного законодавства для виконання завдань і функцій даного центрального органу виконавчої влади. Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей наділена широким колом нормотворчих, ліцензійних, контрольню-наглядових, організаційно-управлінських та інших повноважень за основними напрямками її діяльності.

2. Сьогодні повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей одночасно закріплюються низкою законодавчих і підзаконних актів, водночас характеризуючись випадками суперечливого поділу повноважень за її завданнями, нерегульованістю низки повноважень (насамперед у лотерейній сфері), їх частковою неузгодженістю, дублюванням та надмірною декларативністю (наприклад, щодо запобігання порушенням), а також відсутністю належних механізмів реалізації конкретних повноважень.

3. Удосконалення компетенції Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей потребує розгорнутого правового визначення єдиного упорядкованого переліку її повноважень, меж, гарантій та порядку їх реалізації, що сприятиме цілісності спеціального статусу Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей, правомірності та ефективності її діяльності, дотриманню не лише національних інтересів, а й прав та інтересів громадян і суб'єктів господарювання.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють, що у них немає конфлікту інтересів щодо цього змісту.

Вираз вдячності

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Харківського національного університету внутрішніх справ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гудима Н. В. Проблема статусу центральних органів виконавчої влади у реформуванні системи органів державного управління. *Теорія та практика державного управління*. 2009. Вип. 3. С. 69–77.
2. Дніпров О. Компетенція як елемент правового статусу органів виконавчої влади. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія: Юридичні науки. 2017. № 861. С. 257–262.

3. Крупчан О. Загальна характеристика змісту компетенції органів виконавчої влади. *Юридична Україна*. 2013. № 8. С. 45–49.
4. Людькова І. І. Компетенція як основа ефективності органів виконавчої влади. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2014. № 1106. Вип. 17. С. 232–235.
5. Лиськов М. О. Контроль у сфері лотерейної діяльності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 1. С. 74–77.
6. Лиськов М. О. Ліцензування лотерейної сфери. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. Вип. 6 (2). С. 88–91.
7. Пастух І. Д. Організаційно-правові засади ліцензування господарської діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2004. 185 с.
8. Туманов В. В. Ліцензування господарської діяльності з випуску та проведення лотерей. *Форум права*. 2010. № 2. С. 513–518. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_2_83.pdf
9. Бріт О. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 26. С. 206–213.
10. Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління. Київ: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2005. 251 с.
11. Буглак Ю. О. Повноваження як складова компетенції та правового статусу органу державної влади. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2016. № 32. С. 216–223.
12. Харенко О. О. Адміністративно-правовий статус центрального органу виконавчої влади: проблема змісту. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 60. С. 325–330.
13. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ: Укр. енцикл., 2001. Т. 3: К–М. 792 с.
14. Адміністративне право України: підручник / Ю. П. Битяк, В. В. Богуцький, В. М. Гарашук та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, Харків: Право, 2000. 520 с.
15. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підручник / О. Н. Ярмиш, В. О. Серьогін. Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002. 653 с.
16. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум, 2005. 656 с.
17. Бахрах Д. Н. Административное право России: учебник для вузов. Москва: Изд. группа НОРМА-ИНФРА-М, 2000. 640 с.
18. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученко. Київ: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2007. 992 с.
19. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник / за ред. С. Г. Серьогіної. Харків: Право, 2005. 256 с.
20. Про державні лотереї в Україні: Закон України від 06.09.2012 № 5204-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 76. Ст. 3068.
21. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14.07.2020 № 768-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 66. Ст. 2129.
22. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. *Офіційний вісник України*. 2007. № 44. Ст. 1771.
23. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 25. Ст. 722.
24. Про Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 891. *Офіційний вісник України*. 2020. № 79. Ст. 2558.
25. Про затвердження Регламенту Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей у новій редакції: Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 16.02.2021 № 55. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0055781-21>
26. Про затвердження Плану діяльності Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 рік: Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 26.11.2020 № 12. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/azartni-ihry/r-12-dodatok.pdf>
27. Про затвердження Плану діяльності Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей з підготовки проектів регуляторних актів на 2021 рік: Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 10.12.2020 № 21. <https://gc.gov.ua/files/PLAN/REGUL.pdf>
28. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 41. Ст. 2157.
29. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 12. Ст. 306.
30. Баряхтян Н. В. Ліцензування господарської діяльності як засіб державного регулювання. *Право і*

- суспільство. 2012. № 3. С. 76–79.
31. Про затвердження Порядку видачі власнику приміщення дозволу, що підтверджує відповідність приміщення для організації та проведення азартних ігор у гральному закладі вимогам, встановленим Законом України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор": Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 17.12.2020 № 26. *Офіційний вісник України*. 2021. № 5. Ст. 301.
  32. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. *Офіційний вісник України*. 2005. № 39. Ст. 2429.
  33. Про затвердження Порядків формування і ведення реєстрів у сфері організації та проведення азартних ігор: Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 22.04.2021 № 167. *Офіційний вісник України*. 2021. № 45. Ст. 2805.
  34. Про затвердження Переліку грального обладнання, що підлягає сертифікації: Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 01.04.2021 № 128. *Офіційний вісник України*. 2021. № 27. Ст. 1502.
  35. Про визначення Переліку суб'єктів сертифікації, що можуть здійснювати сертифікацію грального обладнання: Рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей від 15.04.2021 № 156. <https://gc.gov.ua/files/Richenya/2021/04/R-156.pdf>
  36. Послуги із створення Державної системи онлайн-моніторингу. <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2021-08-19-004545-c>
  37. Доопрацьований проект рішення Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей "Про затвердження Вимог до Державної системи онлайн-моніторингу". <https://gc.gov.ua/ua/Proekty-rehuliatornykh-aktiv/32936.html>
  38. Соколенко О. Л. Захист прав громадян у діяльності правоохоронних органів України: адміністративно-правові засади: монографія. Харків: НікаНова, 2012. 532 с.
  39. Гаращук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07. Харків, 2003. 412 с.
  40. Дорогих В. М. Адміністративно-правове регулювання грального бізнесу в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2004. 20 с.
  41. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 11. Ст. 462.

REFERENCES

1. Hudyma, N. V. (2009). Problema statusu tsentralnykh orhaniv vykonavchoyi vlady u reformuvanni systemy orhaniv derzhavnoho upravlinnya [The problem of the status of central executive bodies in reforming the system of public administration]. *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya*, (3), 69–77 (in Ukr.).
2. Dniprov, O. (2017). Kompetentsiya yak element pravovoho statusu orhaniv vykonavchoyi vlady [Competence as an element of the legal status of executive bodies]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*. *Seriya: Yurydychni nauky*, (861), 257–262 (in Ukr.).
3. Krupchan, O. (2013). Zahalna kharakterystyka zmistu kompetentsiyi orhaniv vykonavchoyi vlady [General characteristics of the content of the competence of executive bodies]. *Yurydychna Ukrayina*, (8), 45–49 (in Ukr.).
4. Lyudkova, I. I. (2014). Kompetentsiya yak osnova efektyvnosti orhaniv vykonavchoyi vlady [Competence as a basis for the effectiveness of executive bodies]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya: Pravo*, 1106(17), 232–235 (in Ukr.).
5. Lyskov, M. O. (2015). Kontrol u sferi lotereynoyi diyalnosti [Control in the field of lottery]. *Prykarpatsky yurydychnyy visnyk*, (1), 74–77 (in Ukr.).
6. Lyskov, M. O. (2015). Litsenzuvannya lotereynoyi sfery [Licensing of the lottery sphere]. *Naukovyy visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Yurydychni nauky*, 6(2), 88–91 (in Ukr.).
7. Pastukh, I. D. (2004). *Orhanizatsiyno-pravovi zasady litsenzuvannya hospodarskoyi diyalnosti v Ukrayini* [Organizational and legal bases of licensing of economic activity in Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.07). Kyiv (in Ukr.).
8. Tumanov, V. V. (2010). Litsenzuvannya hospodarskoyi diyalnosti z vypusku ta provedennya loterey [Licensing of economic activities for the issuance and conduct of lotteries]. *Forum prava*, (2), 513–518. http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_2_83.pdf (in Ukr.).
9. Brit, O. (2005). Tsentralni orhany vykonavchoyi vlady iz spetsialnym statusom [Central executive bodies with special status]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*, (26), 206–213 (in Ukr.).
10. Malynovskyy, V. YA. (2005). *Slovyk terminiv i ponyat z derzhavnoho upravlinnya* [Dictionary of terms and concepts of public administration]. Kyiv: Tsentr spryannya instytutsiynomu rozvytku derzhavnoyi

- sluzhby (in Ukr.).
11. Buhlak, YU. O. (2016). Povnovazhennya yak skladova kompetentsiyi ta pravovoho statusu orhanu derzhavnoi vlady [Powers as a component of the competence and legal status of a public authority]. *Aktualni problemy prava: teoriya i praktyka*, (32), 216–223 (in Ukr.).
  12. Kharenko, O. O. (2011). Administrativno-pravovyy status tsentralnoho orhanu vykonavchoyi vlady: problema zmistu [Administrative and legal status of the central body of executive power: the problem of content]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*, (60), 325–330 (in Ukr.).
  13. Shemshuchenko, YU. S., et al. (Reds.). (2001). *Yurydychna entsyklopediya: v 6 t.* [Legal encyclopedia: in 6 volumes]. Kyiv: Ukr. entsykl., T. 3: K–M (in Ukr.).
  14. Bohutskyy, V. V., & Harashchuk, V. M. et al.; Bytyak, YU. P. (Red.). (2000). *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Pidruchnyk. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
  15. Yarmysh, O. N., & Serohin, V. O. (2002). *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovryaduvannya v Ukraini* [State building and local self-government in Ukraine]. Pidruchnyk. Kharkiv: Vyd-vo Natsionalnoho un-tu vnutr. sprav (in Ukr.).
  16. Skakun, O. F. (2005). *Teoriya derzhavy i prava* [Theory of State and Law]. Pidruchnyk. Kharkiv: Konsum (in Ukr.).
  17. Bakhrakh, D. N. (2000). *Administrativnoye pravo Rossii* [Administrative law of Russia]. Uchebnik dlya vuzov. Moskva: Izd. gruppa NORMA-INFRA-M (in Russ.).
  18. Shemshuchenko, YU. S. (Red.). (2007). *Velykyy entsyklopedychnyy yurydychnyy slovnyk* [Large encyclopedic legal dictionary]. Kyiv: TOV "Vydavnytstvo "Yurydychna dumka" (in Ukr.).
  19. Serohina, S. H. (Red.). (2005). *Derzhavne budivnytstvo i mistseve samovryaduvannya v Ukraini* [State building and local self-government in Ukraine]. Pidruchnyk. Kharkiv: Pravo (in Ukr.).
  20. Pro derzhavni lotereyi v Ukraini [About state lotteries in Ukraine]. Zakon Ukrainy (06.09.2012 No. 5204-6). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (76), 3068 (in Ukr.).
  21. Pro derzhavne rehulyuvannya diyalnosti shchodo orhanizatsiyi ta provedennya azartnykh ihor [On state regulation of activities related to the organization and conduct of gambling]. Zakon Ukrainy (14.07.2020 No. 768-9). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (66), 2129 (in Ukr.).
  22. Pro osnovni zasady derzhavnogo nahlyadu (kontrolyu) u sferi hospodarskoyi diyalnosti [On the basic principles of state supervision (control) in the field of economic activity]. Zakon Ukrainy (05.04.2007 No. 877-5). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (44), 1771 (in Ukr.).
  23. Pro litsenzuvannya vydiv hospodarskoyi diyalnosti [On licensing of economic activities]. Zakon Ukrainy (02.03.2015 No 222-8). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (25), 722 (in Ukr.).
  24. Pro Komisiyu z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey [About the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy (23.09.2020 No. 891). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (79), 2558 (in Ukr.).
  25. Pro zatverdzhennya Rehlamentu Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey u noviy redaktsiyi [On approval of the Regulations of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries in the new edition]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (16.02.2021 No. 55). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0055781-21> (in Ukr.).
  26. Pro zatverdzhennya Planu diyalnosti Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey z pidhotovky proektiv rehulyatornykh aktiv na 2020 rik [On approval of the Action Plan of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries for the preparation of draft regulatory acts for 2020]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (26.11.2020 No. 12). <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/azartni-ihry/r-12-dodatok.pdf> (in Ukr.).
  27. Pro zatverdzhennya Planu diyalnosti Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey z pidhotovky proektiv rehulyatornykh aktiv na 2021 rik [On approval of the Action Plan of the Commission for the Regulation of Gambling and Lotteries for the preparation of draft regulatory acts for 2021]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (10.12.2020 No. 21). <https://gc.gov.ua/files/PLAN/REGUL.pdf> (in Ukr.).
  28. Pro zasady derzhavnoi rehulyatornoi polityky u sferi hospodarskoyi diyalnosti [On the principles of state regulatory policy in the field of economic activity]. Zakon Ukrainy (11.09.2003 No. 1160-4). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (41), 2157 (in Ukr.).
  29. Pro tekhnichni rehlamenty ta otsinku vidpovidnosti [On technical regulations and conformity assessment]. Zakon Ukrainy (15.01.2015 No. 124-8). *Ofitsiyyny visnyk Ukrainy*, (12), 306 (in Ukr.).
  30. Barakhtyan, N. V. (2012). Litsenzuvannya hospodarskoyi diyalnosti yak zasib derzhavnogo rehulyuvannya [Licensing of economic activity as a means of state regulation]. *Pravo i suspilstvo*, (3), 76–79 (in Ukr.).
  31. Pro zatverdzhennya Poryadku vydachi vlasnyku prymishchennya dozvolu, shcho pidtverdzhuye

- vidpovidnist prymishchennya dlya orhanizatsiyi ta provedennya azartnykh ihor u hralnomu zakladi vymoham, vstanovlenym Zakonom Ukrayiny "Pro derzhavne rehulyuvannya diyalnosti shchodo orhanizatsiyi ta provedennya azartnykh ihor" [On approval of the Procedure for issuing a permit to the owner of the premises, confirming the compliance of the premises for organizing and conducting gambling in a gambling establishment with the requirements established by the Law of Ukraine "On state regulation of activities for organizing and conducting gambling"]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (17.12.2020 No. 26). *Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny*, 2021(5), 301 (in Ukr.).
32. Pro dozvilnu systemu u sferi hospodarskoyi diyalnosti [On the permitting system in the field of economic activit]. Zakon Ukrayiny (06.09.2005 No. 2806-4). *Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny*, (39), 2429 (in Ukr.).
  33. Pro zatverdzhennya Poryadkiv formuvannya i vedennya reyestriv u sferi orhanizatsiyi ta provedennya azartnykh ihor [On approval of the Procedures for the formation and maintenance of registers in the field of organization and conduct of gamblin]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (22.04.2021 No. 167). *Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny*, (45), 2805 (in Ukr.).
  34. Pro zatverdzhennya Pereliku hralnoho obladdannya, shcho pidlyahaye sertyfikatsiyi [On approval of the List of gambling equipment subject to certification]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (01.04.2021 No. 128). *Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny*, (27), 1502 (in Ukr.).
  35. *Pro vyznachennya Pereliku subyektiv sertyfikatsiyi, shcho mozhut zdiysnyuvaty sertyfikatsiyu hralnoho obladdannya* [On determining the List of certification entities that can certify gambling equipment]. Rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey (15.04.2021 No. 156). <https://gc.gov.ua/files/Richenya/2021/04/R-156.pdf> (in Ukr.).
  36. *Posluhy iz stvorennya Derzhavnoyi systemy onlayn-monitorynhu* [Services on creation of the State system of online monitoring]. <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2021-08-19-004545-c> (in Ukr.).
  37. *Doopratsovanyy proyekt rishennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey "Pro zatverdzhennya Vymoh do Derzhavnoyi systemy onlayn-monitorynhu"* [The draft decision of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries "On Approval of Requirements for the State Online Monitoring System" has been finalized]. <https://gc.gov.ua/ua/Proekty-rehuliatornykh-aktiv/32936.html> (in Ukr.).
  38. Sokolenko, O. L. (2012). *Zakhyst prav hromadyan u diyalnosti pravookhoronnykh orhaniv Ukrayiny: administratyvno-pravovi zasady* [Protection of citizens' rights in the activities of law enforcement agencies of Ukraine: administrative and legal principles]. Monohrafiya. Kharkiv: NikaNova (in Ukr.).
  39. Harashchuk, V. M. (2003). *Teoretyko-pravovi problemy kontrolyu ta nahlyadu u derzhavnomu upravlinni* [Theoretical and legal problems of control and supervision in public administration]. Doctor's thesis (12.00.07). Kharkiv (in Ukr.).
  40. Dorohykh, V. M. (2004). *Administratyvno-pravove rehulyuvannya hralnoho biznesu v Ukrayini* [Administrative and legal regulation of gambling business in Ukraine]. Extended abstract of candidate's thesis (12.00.07). Irpin (in Ukr.).
  41. Hospodarskyy kodeks Ukrayiny [Economic Code of Ukraine]. Zakon Ukrayiny (16.01.2003 No. 436-4). *Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny*, (11), 462 (in Ukr.).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
 Форум права: 70 pp. 29–46 (5).

Related identifiers:
 10.5281/zenodo.5529525
http://forumprava.pp.ua/files/029-046-2021-5-FP-Zozulia,Profatilo_6.pdf
http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2021_5_6.pdf

License (for files):
[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 08.11.2021
Accepted: 10.12.2021
Published: 15.12.2021
Available online: 15.12.2021

Cite as:

Зозуля, І. В., Профатіло, К. В. (2021). Повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. *Форум Права*, 70(5), 29–46. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529525>

Zozulia, I. V., & Profatilo, K. V. (2021). Povnovazhennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey [Powers of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries]. *Forum Prava*, 70(5), 29–46. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529525>